

ROZENHOEDJES BIDDEN EN VIEREN AAN ONS KAPELLEKE IN EIK

Jonas Slegers - Jonas voor de kapel

Levendige tradities aan de kapel

De kapel in Eik is niet alleen voor velen een herkenningspunt in de omgeving Eik, Heesveld en Spurk, maar is ook een plaats waar verscheidene tradities plaatsvinden. Zo wordt er twee keer per jaar in de kapel het '**Rozenhoedje**' gebeden. Dat gebeurt iedere donderdag in **mei**, om 19 uur. In de maand **oktober**, ook wel de 'rozenkransmaand' genoemd, gebeurt dat een tweede maal: dan wordt er iedere donderdag een paternoster gebeden om 18.30 uur. De beheerster van de kapel doet de gebedsruimte open en bidt het rozenhoedje voor. Het is geen toeval dat het traliewerk van de deur roosjesbladeren op de kruisverbindingen draagt. In de kapel wordt er gebeden tot Onze-Lieve-Vrouw om te genezen. Soms wel dagenlang, zo kan men wel tot negen dagen bidden wanneer iemand ernstig ziek is.

Tot op heden wordt, zoals de traditie het wil, op 8 **september** (kermisdag in Eik), nog steeds een **mis** gelezen in de kapel. 8 september is het **feest van Maria-Geboorte**. De laatste jaren vindt de mis plaats op de vrijdag die het dichtst bij 8 september valt. De zusters van Munsterbilzen zorgen ervoor dat er een pastoor aanwezig is. De laatste jaren is het de deken van Bilzen die de eucharistieviering verzorgt. De mis is een bijzondere gebeurtenis: er wordt een piano vooraan langs het altaar geplaatst en meestal moeten er mensen buiten rechtstaan, omdat alle zitplaatsen ingenomen zijn. De sfeer is gemoedelijk, gezellig en minder ernstig dan een gewone misviering in een kerk. De volgende anekdote uit 2017 schetst die sfeer goed: Gedurende de misviering duwde de pianist per ongeluk op zijn klavier. De pastoor antwoordde met een vleugje humor: 'Is het te saai en moet ik doordoen?'

Naast de jaarlijkse mis in september komt de plaatselijke KVLV, vrouwenvereniging Katholiek Vormingswerk voor Landelijke Vrouwen, **Maria vereren in mei**. Op dat moment viert men moederkesfeest.

De kapel wordt onderhouden door Fina Nulmans, zij woont tegenover de kapel. Bij haar kunnen mensen ook terecht voor het laten branden van **noveen- of offerkaarsen**. Die kaarsen getuigen van de ingetogen gewoontes van een nog steeds voortlevende religieuze traditie, samen met de bloemen die stevast rond het Mariabeeld staan...

Oude, vergane tradities

In de kerk staat een historisch **Maria-beeldje**. Volgens de mondelinge overlevering werd het beeldje gevonden in een holle eik op de plek waar nu de kapel staat. Dat beeldje werd overgebracht naar de kerk van Munsterbilzen, maar 's anderendaags was het beeldje terug in de boom te vinden. Dat herhaalde zich de dag nadien, toen het beeldje zelfs in een processie naar Munster was gebracht. Daarom beslisten de inwoners van Eik om op die plek een kapel te bouwen. De persoon Lunskens zou deze kapel gebouwd hebben waarbij voor hem 's zondags een Onze Vader werd gebeden.

Een andere traditie die niet meer bestaat is de **processie**: de kapel fungeerde als vaste stopplaats voor de processie. Die gewoonte eindigde in de jaren '90. Tot slot vertelde een andere traditie dat een kind van Maria nooit verloren gaat en er daarom **drie weesgegroetjes** aan de kapel werden gebeden.

Van ontmoetingsplek tot twee verloren wandlampen

Ik beleefde een groot deel van mijn jeugd bij mijn grootouders in Eik en Heesveld (Bilzen). In Eik staat een bijzondere kapel, de **grootste kapel van Bilzen**. Het gebouw fascineerde me al van jongs af, omdat het een kapel was, maar het uitzicht van een klein kerkje had. Er is ook een klein pleintje voor de kapel en er staat een bankje langs dat dient als ontmoetingsplek voor de lokale bewoners. Toen mijn leeftijdsgenoten en ik 18 jaar werden, spraken wij af aan de kapel. Dat was een logische afspreekplaats van waaruit we samen naar de jarige gingen.

Toen ik als erfgoedmedewerker aan de slag was bij Erfgoed Haspengouw was ik op zoek naar **twee verloren wandlampen met de voorstellingen van de heilige Landrada en Odilia**. Groot was mijn verbazing toen ik vernam dat die lampen in de kapel van Eik hingen. Ik tuurde door het raam, dat versierd is met een raster van rozenkrans, en zag inderdaad de lampen hangen aan de wanden. Toen vatte ik het plan op om een klein onderzoek te voeren naar de geschiedenis en de tradities van de kapel, met een kleine brochure als eindproduct. Het project liep danig uit de hand dat het in 2017 leidde tot een effectief gedrukte publicatie.

Kapelletjes in Vlaanderen

Bovengenoemde tradities verbonden aan de kapel in Eik illustreren dat kapellen in Vlaanderen vaak meer zijn dan je denkt. Vanuit dat gedachtegoed startte het project **Kapelletjes in Vlaanderen** dat dient om de diversiteit van kapellen te laten inventariseren, maar ook om mensen te sensibiliseren en tradities te borgen.

**Literatuur: Slegers, Jonas, 'ONS KAPELLEKE', het centrum, de nieuwsmarkt van het lokaal gebeuren te Eik, Bilzen, 2017.*

**Gebaseerd op tradities beschreven door Jonas Slegers vanuit zijn persoonlijk standpunt:*

Voor mijn grootmoeder, oma Paot en in liefdevolle herinnering aan mijn grootvader, opa Jef. Mijn lieve grootouders die mee het erfgoed van de kapel in ere houden en hebben gehouden. Met dank aan de gesprekken met Edmond Nijssen (rust in vrede), Fina Nulmans, Josephina Gregoor, Lisa Hansen en vele anderen...

**Deze inzending kadert binnen het project Beleving. 100 levende gebruiken en tradities in Limburg. Een initiatief van het Limburgs Volkskundig Genootschap, in samenwerking met ECRU Erfgoed en Erfgoed Haspengouw, Werkplaats immaterieel erfgoed, Openluchtmuseum Bokrijk, Heemkring Vaart, Haspengouw. TV vzw, Academie voor Streekgebonden Gastronomie en AVANSA-Limburg.*

INZENDER

Jonas Slegers

LOCATIE

Eikerweg
3740 Bilzen

THEMA

Feesten, rituelen en sociale gebruiken

TREFWOORD

#ritueel #levensbeschouwelijk gebruik #religie